

N:o 202.

Af herr **G. Elowson**, om ändrad lydelse af § 13 Riksdagsordningen.

Då de nu gällande bestämmelserna angående antalet stadsrepresentanter i Riksdagens Andra Kammare fastställdes, stadgade man den grundsatsen, att städerna skulle erhålla ett ökad inflytande inom representationen, i samma mån som en något mera ansenlig tillväxt i deras befolkning egde rum. För att vinna detta mål föreskref man bland annat, att i hvarje stad, som egde en folkmängd af 10,000 invånare och på grund deraf var i besittning af sjelfständig representationsrätt, skulle ytterligare en riksdagsman väljas för hvarje öfverskjutande fullt tal af 10,000. Om det ock må anses obestridligt, att en folkmängdstillväxt sådan som den nu nämnda under de tidigare skedena af en stads utveckling så väsentligt bidrager att höja stadens betydelse, att en ökning af dess representantantal deraf bör föranledas, så må man dock icke förbise, att en numeriskt lika stor folkmängdstillväxt alldeles icke spelar samma rol i fråga om höjande af stadens betydelse, sedan dess folkmängd nått en viss större siffra. Af förutnämnda grundlagsstadgande har följden blifvit, att under den tidrymd, som förflutit, sedan representationsförändringen genomfördes, de båda största städernas representantantal i Andra Kammaren vuxit — eller sannolikt kommer att växa — på ett sätt, som icke står i rätt förhållande hvarken å ena sidan till den ökade betydelse, som dessa städer under nämnda tid i verkligheten vunnit eller framdeles torde komma att vinna, eller å andra sidan till den tillväxt i representantantal, som under samma

tid kommit eller i den närmaste framtiden antagligen kommer de öfriga städerna och landsbygden till del. Enligt hvad sistlidne Riksdags konstitutionsutskott i sitt utlåtande n:o 1 upplyser, hade antalet representanter i Andra Kammaren sedan 1867 ökats med 32, hvaraf 14 kommo på Stockholm och Göteborg, 7 på de öfriga städerna och 11 på landsbygden. Den siffra, som betecknar ökningen för de båda förstnämnda städerna, är således ej obetydligt större än siffran för hela landsbygden och dubbelt så stor som den siffra, hvilken betecknar ökningen för alla de öfriga städerna tillsammans. Enligt tillgängliga uppgifter lära Stockholms och Göteborgs representanter i Andra Kammaren komma att under nästa treårsperiod ökas med tre, medan alla de öfriga städernas representanter för samma period ökas med endast två och landsbygdens med ingen. Och med den benägenhet för en stark folkmängdstillväxt, som under den närvarande tiden är kännetecknande för stora städer, är det icke anledning att förmoda, att nämnda folkmängdstillväxt skall åtminstone under den närmaste framtiden afstanna.

Den tillökning i Andra Kammarens representantantal, hvilken enligt riksdagsordningens nu gällande bestämmelser betingas af folkmängdstillväxten i våra nuvarande båda största städer, synes alltså böra föranleda en ändring i dessa bestämmelser. Denna ändring åter synes mig böra ske på sådant sätt, att man med bibehållande af den grundlagens princip, enligt hvilken ökad betydelse för städerna skall betinga ökad inflytande för dem inom representationen, sätter de folkmängdssiffror, enligt hvilka representantantalet bestämmes, i en sådan serie, att ökning i representantalet eger rum endast på grund af en folkmängdstillväxt, som är så pass stor, att den kan anses beteckna en verklig tillväxt i stadens betydelse. Härvid möter visserligen den stora svårigheten att med bestämda siffror angifva den proportionella tillväxten i ett samhälles allmänna betydelse, men om jag också,* att döma af de motioner, som angående föreliggande viktiga fråga blifvit hos innevarande års Riksdag framställda, icke vågar hoppas att i det förslag, som jag nu har äran framlägga, hafva på ett för alla tillfredsställande sätt lyckats öfvervinna denna svårighet, har jag dock efter bästa förmåga sökt hålla en medelväg mellan ytterligheterna.

En anmärkning, som torde komma att göras, är den, att förslaget väl mycket inskränker den representationsrätt, som enligt nu gällande bestämmelser tillkommer våra båda största städer. Emot denna anmärkning kan invändas, att det inflytande inom representationen, som enligt förslaget skulle tillkomma dessa städer, i alla fall är något större än det, som vid representationsförändringens genomförande tillmättes dem. Å andra sidan skulle mot de siffror, som angifvas i detta förslag, möjligen kunna anmär-

kas, att de medgifva ett för stort inflytande åt de större städerna. Med afseende på en dylik anmärkning synes mig särskildt böra framhållas vigten af att icke utan fullt giltig anledning ändra grundlagsstadgade förhållanden.

På grund af hvad jag nu anfört får jag vördsamt föreslå, att mom. 3 § 13 riksdagsordningen må erhålla följande förändrade lydelse:

3. I stad, som eger en folkmängd af tiotusen eller mer, utses följande antal riksdagsmän, nemligen: en riksdagsman för en folkmängd af tiotusen; derutöfver en för hvarje fullt tal af tiotusen, hvarmed folkmängden öfverstiger tiotusen, men ej sextiotusen; derutöfver en för hvarje fullt tal af femtontusen, hvarmed folkmängden öfverstiger sextiotusen, men ej etthundrafemtiotusen; derutöfver en för hvarje fullt tal af tjugotusen, hvarmed folkmängden öfverstiger etthundrafemtiotusen, men ej tvåhundrafemtiotusen; derutöfver en för hvarje fullt tal af tjugofemtusen, hvarmed folkmängden öfverstiger tvåhundrafemtiotusen, men ej trehundrafemtiotusen; derutöfver en för hvarje fullt tal af femtontusen, hvarmed folkmängden öfverstiger trehundrafemtiotusen, men ej femhundredatusen; och derutöfver en för hvarje fullt tal af etthundredatusen, hvarmed folkmängden öfverstiger femhundredatusen. Öfriga städer

 högst tolf tusen.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 1 februari 1890.

Gullbr. Elowson,
 Riksdagsman för Karlstad och Filipstad.

Bilaga.

Med tillämpning af folkmängdsiffrorna för den 31 december 1888 skulle för städerna följande antal representanter till Andra Kammaren utses, nemligen:

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 30 Häft. 2

a) för de städer, hvilka ega själfständig valrätt:

Stockholm med	234,990	inv. enl. motionärens förslag	16;	enl. R. O.	23;
Upsala	» 21,710	»	» 2;	»	» 2;
Linköping	» 12,010	»	» 1;	»	» 1;
Norrköping	» 30,836	»	» 3;	»	» 3;
Jönköping	» 19,496	»	» 1;	»	» 1;
Kalmar	» 11,948	»	» 1;	»	» 1;
Karlskrona	» 20,354	»	» 2;	»	» 2;
Malmö	» 46,283	»	» 4;	»	» 4;
Lund	» 14,759	»	» 1;	»	» 1;
Landskrona	» 11,795	»	» 1;	»	» 1;
Helsingborg	» 17,465	»	» 1;	»	» 1;
Göteborg	» 99,647	»	» 8;	»	» 9;
Örebro	» 13,891	»	» 1;	»	» 1;
Gefle	» 22,019	»	» 2;	»	» 2;
Söderhamn	» 10,161	»	» 1;	»	» 1;
Sundsvall	» 11,085	»	» 1;	»	» 1;
			<hr/>	Summa 46.	54.

b) för öfriga städer:

så väl enligt motionärens förslag som enligt R. O. 25.

Städernas representantantal i Andra Kammaren, hvilket med tillämpning af 1888 års folkmängdsiffror skulle enligt nu gällande bestämmelser utgöra 79, blefve enligt motionärens förslag reduceradt till 71. Minskningen komme att drabba Stockholm med 7 representanter och Göteborg med 1.